

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 273
din 26.04.2017

Dosar nr: 28/2017

Petiția nr: 244/16.01.2017

Petentă:

Reclamat: Inspectoratul Școlar Județean Cluj

Obiect: respingerea unui plan de școlarizare cu un efectiv de 15 elevi care a împiedat formarea singurei clase a V-a pentru învățământul integrat de arte plastice în limba maghiară din județul Cluj

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul petentei

1.1.1;

I. 2. Numele și sediul reclamatului

1.2.1. Inspectoratul Școlar Județean Cluj,

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenta consideră discriminatorie respingerea unui plan de școlarizare cu un efectiv de 15 elevi care a împiedat formarea singurei clase a V-a pentru învățământul integrat de arte plastice în limba maghiară din județul Cluj.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate (filele 42-43 din dosar) pentru data de 14.02.2017 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

3.3. S-a solicitat un punct de vedere din partea Ministerului Educației Naționale, Direcția Minorități (fila 44 din dosar).

3.4. La audierea din 14.02.2017 părțile nu s-au prezentat.

3.5. Petenta nu a ridicat citația (fila 70 din dosar).

3.6. Petentei s-au comunicat punctele de vedere ale reclamatului, fiind solicitate concluzii scrise (fila 69 din dosar).

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentei

4.1.1. Petenta, prin petiția înregistrată cu **nr. 244/16.01.2017** (filele 1-6 din dosar) arată următoarele aspecte relevante:

- are un copil cu înclinații artistice;
- Liceul Teoretic „Apáczai Csere János” din Cluj-Napoca a înaintat reclamatului un plan de școlarizare pentru anul școlar 2016-2017 identic cu cel din ultimii 13 ani;
- planul de școlarizare a fost respins, împiedicând astfel lansarea singurei clase a V-a pentru învățământul integrat de arte plastice în limba maghiară din județul Cluj;
- nu s-a motivat respingerea planului;
- cu diferite ocazii reprezentatul reclamatului a afirmat că efectivul clasei trebuie să treacă de 25 de elevi;
- în plan figurează 15 elevi;
- părinții a 16 elevi au solicitat aprobarea clasei integrate de arte plastice cu predare în limba maghiară;
- Liceul de Arte Vizuale „Romulus Ladea” a pornit două clase la nivel gimnazial cu predare în limba română cu 17 respectiv 18 elevi, iar la Liceul de Coregrafie și Artă Dramatică „Octavian Stroia” s-a pornit o clasă de a IV-a cu predare în limba română cu 12 elevi în anul școlar 2016-2017, planul lor de școlarizare fiind aprobat de către reclamat.

A depus la dosar înscrisuri (filele 7-41 din dosar).

4.1.2. Petenta a depus la dosar concluzii scrise prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 1421/10.03.2017** (filele 71-75 din dosar, al doilea exemplar filele 76-79) prin care solicită respingerea excepțiilor și menține cele arătate anterior.

4.2. Susținerile reclamatului

4.2.1. Reclamatul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 807/13.02.2017** (filele 45-52 din dosar) arată următoarele aspecte relevante:

- invocă excepția nulității petiției, pe motivul că petenta nu a specificat domiciliul celorlalți părinți în numele cărora formulează petiția;
- invocă excepția lipsei dovezii calității de reprezentant;
- la nivelul municipiului Cluj-Napoca în anul școlar 2015-2016 existau un număr de 330 elevi în clasa a IV-a aparținând minorității maghiare, astfel trebuiau realizate un număr de 11 clase a V-a;
- au fost realizate 13 clase, unele sub media admisă și recomandată de lege;
- Liceul Teoretic „Apáczai Csere János” a solicitat crearea a două clase pentru 29 de elevi;

- s-a propus crearea unei clase de artă, pentru a asigura elevilor de limbă maghiară această formă de educație, însă școala a respins propunerea, solicitând doar învățământ suplimentar de artă;
 - aprobarea celor două clase ar fi dus la închiderea altor clase cu predare în limba maghiară;
 - au avut loc discuții cu reprezentanții comunității maghiare (inclusiv UDMR) care au preferat menținerea claselor maghiare din cartiere și nu formarea a două clase pentru 29 de elevi la Liceul Teoretic „Apáczai Csere János”;
 - pentru anul școlar 2017-2018 s-a aprobat pentru clasa a V-a învățământ de masă cu 30 de locuri și o clasă cu 12 locuri de învățământ suplimentar de artă la Liceul Teoretic „Apáczai Csere János”, însă nu va mai fi o clasă cu predare în limba maghiară la o altă școală;
- A depus la dosar înscrisuri (filele 53-68 din dosar).

4.3. Susținerile Ministerului Educației Naționale

Deși s-a solicitat un răspuns în mod expres de la Direcția Minorități, răspunsul a venit de la Direcția Generală Management Universitar, prin adresa înregistrată la CNCd cu **nr. 1477/14.03.2017** (fila 80 din dosar), prin care nu se oferă un punct de vedere referitor la caz, ci se arată principiul respectării criteriilor generale prevăzute de metodologia privind cifrele de școlarizare și se anexează punctul de vedere al reclamatului (filele 81-82 din dosar).

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată următoarele:

- Liceul Teoretic „Apáczai Csere János” din Cluj-Napoca a înaintat reclamatului un plan de școlarizare pentru anul școlar 2016-2017 prin care a solicitat menținerea clasei integrate de arte plastice din anul școlar anterior (clasa a IV-a) pentru noul an școlar (clasa a V-a) în limba maghiară cu un efectiv de 15 elevi (fila 9 din dosar);
- reclamatul a aprobat un plan de învățământ fără această clasă (fila 11 din dosar);
- liceul s-a adresat către Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice (filele 13-16 din dosar);
- un număr de 16 de elevi s-ar fi înscrisi pentru anul școlar 2016-2017 la clasa integrată de arte plastice în limba maghiară (fila 31 din dosar);
- petenta a fost împuternicită de un număr de 25 de părinți în demersul ei privind aprobarea clasei în cauză (filele 37-39 din dosar);
- clasa de artă a existat din anul școlar 2004-2005 cu un efectiv între 20-12 elevi până în anul școlar 2014-2015 (fila 40 din dosar);
- la nivelul municipiului Cluj-Napoca în anul școlar 2015-2016 existau un număr de 330 elevi în clasa a IV-a aparținând minorității maghiare, astfel în ideea reclamatului trebuiau realizate un număr de 11 clase a V-a (cu câte 30 de elevi fiecare) și nu 13 de clase pentru a realiza media de 25 de elevi, cum prevede **Legea educației** (fila 49 din dosar);
- reclamatul consideră că acele clase care nu au 25 de elevi sunt sub media admisă de lege (fila 49 din dosar), deși legea prevede formarea claselor gimnaziale și cu un efectiv de 12 elevi;
- Liceul de Arte Vizuale „Romulus Ladea” a pornit două clase la nivel gimnazial cu predare în limba română cu 17 respectiv 18 elevi, iar la Liceul de Coregrafie și Artă Dramatică

„Octavian Stroia” s-a pornit o clasă de a IV-a cu predare în limba română cu 12 elevi în anul școlar 2016-2017, planul lor de școlarizare fiind aprobat de către reclamat (fila 3 din dosar).

5.2. Colegiul director respinge excepția de nulitate, pe motivul că petenta nu ar fi comunicat domiciliul tuturor părinților care sprijină acțiunea petentei. Pe de o parte Colegiul director constată că petenta este parte interesată, astfel are calitate procesuală activă, și și-a prezentat domiciliul în petiție. Pe de altă parte se constată că un număr de 25 de părinți au desemnat-o pentru a le reprezenta interesele, prin nume, semnătură și date de identificare (CNP). Nu este nevoie ca toate persoanele să fie identificate prin domiciliu, întrucât procedura de citare se poate realiza și prin citare la un domiciliu procedural (practică des întâlnită la CNCD, dar și la instanțele judecătorești). Cu toate acestea petiția a fost înregistrată doar pe numele petentei, doar ea a fost citată.

5.3. În mod similar respinge excepția lipsei dovezii calității de reprezentant, având în vedere că petiția s-a înregistrat ca o petiție în nume propriu. Totodată Colegiul director arată că în practica sa de 15 ani nu a solicitat niciodată alte acte doveditoare privind calitatea de reprezentant decât un înscris simplu, semnat de mandant, fără legalizare, având în vedere efectele limitate ale unui mandat de reprezentare. Pentru procedura în fața CNCD nu se aplică prevederile **Codului civil**, există o procedură specifică în domeniu, publicat în **Monitorul Oficial al României (Procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor)**, care nu prevede forme obligatorii pentru reprezentare. În cazul în care mandatul de reprezentare ar fi fals, există răspundere penală.

5.4. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*.

5.5. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.6. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”*).

5.7. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă *„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”*. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

5.8. În hotărârea dată în cazul **Thlimmenos împotriva Greciei** din 6 aprilie 2000, CEDO a concluzionat că „dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”.

5.9. În concluzie, există o diferențiere dacă persoanele aflate în situații similare sunt tratate în mod diferențiat, sau dacă persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic.

5.10. **Legea educației naționale nr. 1/2011**, la art. 63, prevede:

„(1) În învățământul preuniversitar, formațiunile de studiu cuprind grupe, clase sau ani de studiu, după cum urmează:

a) educația antepreșcolară: grupa cuprinde în medie 7 copii, dar nu mai puțin de 5 și nu mai mult de 9;

b) învățământul preșcolar: grupa cuprinde în medie 15 preșcolari, dar nu mai puțin de 10 și nu mai mult de 20;

c) învățământul primar: clasa care cuprinde în medie 20 de elevi, dar nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 25;

d) învățământul gimnazial: clasa care cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 30;

e) învățământul liceal: clasa care cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 15 și nu mai mult de 30;

f) învățământul postliceal: clasa care cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 15 și nu mai mult de 30;

g) învățământul special pentru elevi cu deficiențe ușoare și/sau moderate: grupa care cuprinde în medie 10 elevi, dar nu mai puțin de 8 și nu mai mult de 12;

h) învățământul special pentru elevi cu deficiențe grave: grupa care cuprinde în medie 5 elevi, dar nu mai puțin de 4 și nu mai mult de 6.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în localitățile în care există cerere pentru forma de învățământ în limba maternă a unei minorități naționale, efectivele formațiunilor de studiu pot fi mai mici decât minimul prevăzut de prezenta lege. Decizia privind înființarea și funcționarea acestor formațiuni de studiu aparține Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu consultarea consiliului de administrație al unității de învățământ respective.”

5.11. Colegiul director constată că din punctul de vedere al nivelului educației (gimnazial) situația Liceului Teoretic „Apáczai Csere János” este în situație comparabilă cu cea a Liceului de Arte Vizuale „Romulus Ladea”. Situația însă este diferită din punctul de vedere al numărului de elevi: în Liceul Teoretic „Apáczai Csere János” 29 de elevi pot fi înscriși într-o singură clasă, în Liceul de Arte Vizuale „Romulus Ladea” pentru totalul de 35 de elevi era nevoie de formarea a două clase. Se impune însă tratamentul diferit al unor situații diferite (a se vedea pct. 5.8.-5.9.). Partea reclamată nu a ținut cont de specificul situației, și anume de faptul că municipiul Cluj-Napoca reprezintă un centru cultural deosebit atât pentru comunitatea românească, cât și pentru comunitatea maghiară. Pentru comunitatea maghiară clasa neaprobată de partea reclamată ar fi fost singura clasă de arte plastice din județ. Totodată numărul de elevi din clasă ar fi fost în limitele legale. Chiar dacă nu ar fi fost, legislația din domeniul educației permite crearea de clase în limbile minorităților naționale cu efective chiar mai mici decât limitele legale. Reclamatul nu a încercat soluționarea situației, ci a pus persoanele responsabile de educația în limba maghiară să aleagă între această clasă

și o altă clasă, într-o altă școală, cu predare în limba maghiară, chiar dacă și acolo ar fi existat suficienți elevi pentru a forma o clasă (peste 12). Reclamatul este în eroare când consideră că pentru 330 de elevi de limbă maternă maghiară ar trebui create 11 clase (toate cu numărul maxim admis de lege), când în conformitate cu prevederile legale pot fi create și 27 de clase, iar cu condiția aprobării Ministerului Educației, chiar și mai multe. În mod normal, ideal este formarea a 13-14 clase (cu o medie de 25 elevi), dar când pentru unele situații specifice (cum ar fi clasele de arte plastice) acest lucru nu se poate realiza, reclamatul are obligația de a ține cont de aceste specificități.

5.12. Criteriul de diferențiere este cel lingvistic. **Legea educației naționale nr. 1/2011**, la art. 63 alin. 2 prevede în mod expres condiții speciale pentru învățământul în limba maternă.

5.13. Dreptul atins este dreptul la educație, în limba maternă, în condițiile **Legii educației naționale nr. 1/2011**.

5.14. În concluzie refuzul de a aproba formarea clasei integrate de arte plastice la Liceul Teoretic „Apáczai Csere János” din Cluj-Napoca pentru anul școlar 2016-2017 reprezintă discriminare, prin deosebirea, restricția creată pe criteriul de limbă care are ca efect restrângerea recunoașterii, folosinței și exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la educație.

5.15. Art. 2 alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000** stabilește: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.

5.16. Colegiul director constată comportamentul pasiv al reclamatului care, prin efectele pe care le generează, defavorizează în mod nejustificat petenta. În consecință sunt incidente prevederile art. 2 alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000**.

5.17. Colegiul director apreciază că nu este nevoie de sancționarea părții reclamate. Interesul copiilor și părinților este soluționarea legală cât mai urgentă a problemei.

5.18. Observând o înțelegere eronată a reclamatului în privința cifrelor de școlarizare, Colegiul director recomandă reclamatului ca pe viitor să solicite de la Ministerul Educației Naționale (Direcția Minorități) să se implice în mod activ în stabilirea cifrelor de școlarizare conform celor arătate la art. 63 alin. 2 din **Legea educației naționale nr. 1/2011**.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția de nulitate a petiției, constatând că petiția conține datele de identificare ale petentei și ale reclamatului;
2. Respinge excepția lipsei dovezii calității de reprezentant;
3. Refuzul de a aproba formarea clasei integrate de arte plastice la Liceul Teoretic „Apáczai Csere János” din Cluj-Napoca pentru anul școlar 2016-2017 cu 15 elevi, când în

județul Cluj nu există nici o altă clasă cu acest profil de artă în limba maghiară, reprezintă discriminare conform prevederilor art. 2 alin. 1 și 4 din **O.G. nr. 137/2000**;

4. Recomandă reclamatului ca pe viitor să solicite de la Ministerul Educației Naționale (Direcția Minorități) să se implice în mod activ în stabilirea cifrelor de școlarizare conform celor arătate la art. 63 alin. 2 din **Legea educației naționale nr. 1/2011**;

5. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Ministerului Educației Naționale (Direcția Minorități).

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 02.05.2017

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Red.: Haller István